

ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ВІЙСЬКОВОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПОЛТАВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР НАЦІОНАЛЬНО-
ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ, ТУРИЗМУ І КРАЄЗНАВСТВА
УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»**

вул. Зигіна, 1, м. Полтава, 36014, тел.: 641-601, 641-605

E-mail: poltavatourcenter@gmail.com <http://poltavatourcenter.pl.ua>

UA 808201720344220001000063520 Держказначейська служба України, м. Київ в ГУДКСУ
у Полтавській області код ЗКПО 23277164

24.10.2022 № 01-14/278

На № _____ від _____

Керівникам органів управління
освітою

Керівникам закладів професійної
(професійно-технічної), позашкільної
освіти, закладів загальної середньої
освіти обласного підпорядкування

Про проведення обласного туру
Всеукраїнського конкурсу екскурсоводів
музеїв закладів освіти «Край, в якому я живу»

Комунальний заклад «Полтавський обласний центр національно-патріотичного виховання, туризму і краєзнавства учнівської молоді Полтавської обласної ради» надсилає Порядок проведення обласного туру Всеукраїнського конкурсу екскурсоводів музеїв закладів освіти «Край, в якому я живу» (додається).

Просимо сприяти участі в обласному турі конкурсу юних екскурсоводів військово-історичних, краєзнавчих, літературних музеїв.

До участі у заході також запрошуються музеї інших профілів, зокрема історико-краєзнавчі, історико-етнографічні, історичні, історії населеного пункту, історії освіти, в експозиціях яких представлені розділи (матеріали) відповідних напрямів.

Зазначений Порядок проведення обласного туру конкурсу розміщений на сайті закладу [http:// poltavatourcenter.pl.ua](http://poltavatourcenter.pl.ua) у розділі «Музейна робота».

Принадгдно повідомляємо, що з метою якісної підготовки матеріалів музеїв та виступів юних екскурсоводів на початку грудня в режимі online відбудеться методичне об'єднання керівників музеїв – учасників обласного туру конкурсу 2022-2023 навчального року. Про умови цього заходу буде повідомлено додатково.

Методичну допомогу та додаткову інформацію можна отримати за телефонами: (0532) 64-16-07, 066-907-97-67, 096-124-24-14, контактна особа – Ярошенко Юлія Олександрівна, методист.

Виконувач обов'язків директора

Андрій ПІВНЯК

ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ
обласного туру Всеукраїнського конкурсу
екскурсоводів музеїв закладів освіти «Край, в якому я живу»

I. Загальні положення

1.1. Цей порядок визначає зміст організації та проведення у 2022-2023 роках обласного туру Всеукраїнського конкурсу екскурсоводів музеїв закладів освіти «Край, в якому я живу» (далі – обласний тур конкурсу, конкурс). Обласний тур конкурсу проводиться відповідно до Положення про Всеукраїнський конкурс екскурсоводів музеїв навчальних закладів «Край, в якому я живу», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 21.09.2016 № 1129 та зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 07.10.2016 за № 1340/29470, та листа Міністерства освіти і науки України від 06.10.2022 № 4/2861-22.

1.2. Конкурс проводиться з метою виховання у дітей та молоді любові до рідного краю, бережливого ставлення до історії, духовної спадщини українського народу, природного довкілля; розвитку музейної справи у закладах загальної середньої освіти, позашкільних та професійно-технічних закладах освіти (далі – заклади освіти).

1.3. Основними завданнями конкурсу є:

- залучення учнівської молоді до туристсько-краєзнавчої, пошуково-дослідницької та екскурсійної роботи;
- поглиблення знань учнів про історико-культурну спадщину народу, про події та історичні постаті, що мали вплив на суспільні, політичні процеси та економічний розвиток краю чи України;
- формування наукових основ і практичних навичок дослідження та збереження історико-культурної спадщини, вивчення стану природних об'єктів рідного краю, природоохоронної діяльності;
- поглиблення знань щодо методів і форм музейної роботи, засобів популяризації музейних колекцій;
- підвищення загальноосвітнього рівня учнів, оволодіння вміннями працювати з першоджерелами, іншими історичними документами, обробляти, аналізувати та представляти інформацію;
- використання у навчально-виховному процесі матеріалу, зібраного під час походів, краєзнавчих експедицій та екскурсій; популяризація краєзнавчих знань; підтримка обдарованої молоді та створення умов для її розвитку.

1.4. Конкурс проводиться на добровільних засадах і є відкритим для учнів закладів освіти.

II. Учасники конкурсу

У конкурсі беруть участь учні (вихованці) закладів загальної середньої освіти, вихованці закладів позашкільної освіти, учні (слухачі) закладів професійної (професійно-технічної) освіти (далі – учасники), які є екскурсоводами музеїв закладів освіти.

III. Організатори конкурсу

Загальне керівництво обласного туру конкурсу здійснює Департамент освіти і науки Полтавської облвійськкадміністрації. Організаційне та методичне забезпечення проведення обласного туру конкурсу здійснює Комунальний заклад «Полтавський обласний центр національно-патріотичного виховання, туризму і краєзнавства учнівської молоді Полтавської обласної ради» (далі – КЗ «ПОЦНПВТКУМПОР»).

IV. Строки та умови проведення конкурсу

4.1. Обласний тур Всеукраїнського конкурсу екскурсоводів музеїв закладів освіти «Край, в якому я живу» проводиться у два етапи:

- заочний – з 01 листопада 2022 року по 12 січня 2023 року;
- очний – 26-27 січня 2023 року.

Зважаючи на відповідні обставини, пов'язані з воєнним станом в Україні та поширенням в регіоні хвороби Covid-19, захід буде проведений в режимі online.

4.2. У конкурсі беруть участь юні екскурсоводи, які представляють перш за все:

- військово-історичні музеї;
- краєзнавчі музеї;
- літературні музеї.

До участі у конкурсі також запрошуються музеї інших профілів, зокрема історико-краєзнавчі, історико-етнографічні, історичні, історії населеного пункту, історії освіти, в експозиціях яких представлені розділи (матеріали) відповідних напрямів.

4.3. Для участі у заочному етапі обласного туру конкурсу **не пізніше 12 січня 2023 року** учасникам слід надати:

1) заявку на участь в обласному турі Всеукраїнського конкурсу екскурсоводів музеїв закладів освіти «Край, в якому я живу» за гугл-формою https://cutt.us/konkurs_ekskursovodiv-2023_zaochnyi_etap

2) до зазначеної гугл-форми прикріпляються:

- презентація оглядової екскурсії, створена у програмі «Microsoft Office Power Point» (може бути збережена як у форматі *.ppt, так і у форматі *.pdf) або іншій програмі створення презентацій;
- текстовий опис оглядової екскурсії (формати *.doc, *.docx, *.rtf, *.pdf).

Презентація та текст оглядової екскурсії виконуються відповідно Вимог до змісту та оформлення матеріалів Всеукраїнського конкурсу екскурсоводів музеїв закладів освіти «Край, в якому я живу» (додаток 1).

Усі матеріали подаються державною мовою.

4.4. Очний етап обласного туру конкурсу буде проведений в режимі online **26-27 січня 2023 року** на платформі, визначеній організаторами.

4.4.1. Незалежно від результатів заочного етапу в очному етапі беруть участь по одному екскурсоводу від музею згідно попередніх заявок на участь.

4.4.2. Очний етап проводиться за наступними настановами:

1) до **20 січня 2023 року** учасникам необхідно надіслати заявку на участь в очному етапі (повторно, оскільки можливі зміни у порівнянні із заочним етапом, наприклад заміна учасника, керівника, електронної адреси на приєднання тощо) на гугл-форму https://cutt.us/konkurs_ekskursovodiv-2023_ochnyi_etap, до якої прикріплюється посилання на відеозапис презентації екскурсії (або посилання на ресурс, де збережений цей відеозапис, з наданням доступу для перегляду журі та завантаження);

2) **26-27 січня 2023 року** згідно заявок будуть проведені онлайн засідання секцій на платформі, визначеній організаторами. Посилання для приєднання та програми виступів будуть надіслані на вказану в заявці електронну адресу.

4.4.3. Методичні поради щодо підготовки та участі в очному етапі обласного туру конкурсу додаються (додаток 2).

4.5. З метою якісної підготовки матеріалів музеїв та виступів юних екскурсоводів на початку грудня в режимі online відбудеться методичне об'єднання керівників музеїв – учасників обласного туру конкурсу. Про умови цього заходу буде повідомлено додатково.

Для оперативного обміну інформацією та вирішення організаційних питань конкурсу для керівників учасників буде створено Telegram-канал.

4.6. Журі обласного туру конкурсу розглядає подані учасниками матеріали на заочний етап і дає їм оцінку відповідно до критеріїв п.п. 3.2 Вимог до змісту та оформлення матеріалів конкурсу.

Під час проведення очного етапу журі оцінює виступи екскурсоводів методом експертної оцінки відповідно до критеріїв п.п. 3.3 Вимог до змісту та оформлення матеріалів конкурсу.

V. Журі конкурсу

5.1. Журі обласного туру конкурсу формується з числа представників педагогічних і науково-педагогічних працівників, представників методичних установ сфери освіти, а також працівників державних, комунальних музеїв та музеїв, засновниками яких є органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, юридичні та фізичні особи (за згодою).

Персональний склад журі обласного туру конкурсу затверджується наказом Комунального закладу «Полтавський обласний центр національно-патріотичного виховання, туризму і краєзнавства учнівської молоді Полтавської обласної ради».

5.2. До складу журі конкурсу не можуть входити особи, які є близькими особами учасників конкурсу.

5.3. Кількість членів журі не повинна перевищувати третини від кількості учасників, але не бути меншою ніж п'ять осіб.

До складу журі входять голова, секретар та члени журі.

5.4. Журі очолює голова, який організовує та проводить засідання журі, бере участь у визначенні переможців і призерів конкурсу, затверджує список переможців і призерів конкурсу.

5.5. Члени журі конкурсу:

- забезпечують об'єктивність оцінювання конкурсних проектів учасників конкурсу;
- заповнюють протоколи, подають секретареві оцінки виступу кожного учасника в балах;
- визначають переможців і призерів.

5.6. Секретар журі оформляє документи і матеріали, систематизує, зберігає їх.

VI. Підведення підсумків

6.1. Підсумки обласного туру конкурсу підводяться окремо для кожного напрямку музеїв.

Підсумки обласного туру конкурсу затверджуються наказом Департаменту освіти і науки Полтавської облвійськкадміністрації.

6.2. Переможці та призери обласного туру конкурсу визначаються журі за сумою набраних балів у заочному та очному етапах у співвідношенні 1:2:3, і їхня кількість може складати 50 % від кількості учасників.

6.3. Переможцями та призерами обласного туру конкурсу є учасники, які набрали найбільшу суму балів у заочному та очному етапах.

Учасник не може бути визнаний переможцем, якщо він не набрав у сумі 75 балів. Призерами (II, III місця) не можуть бути визнані учасники, якщо вони не набрали у сумі 60 балів.

За умови, коли два і більше учасники набрали однакову кількість балів, вище місце посідає учасник, який набрав більшу кількість балів в очному етапі, а за рівності і цього показника – місце розподіляється між учасниками.

6.4. Переможці та призери обласного туру конкурсу та їхні керівники на підставі рішення журі нагороджуються дипломами Департаменту освіти і науки Полтавської облвійськкадміністрації та призами.

Учасники обласного туру конкурсу на підставі рішення журі нагороджуються грамотами Комунального закладу «Полтавський обласний центр національно-патріотичного виховання, туризму і краєзнавства учнівської молоді Полтавської обласної ради».

6.5. Переможці обласного туру конкурсу будуть запрошені до участі у II фінальному турі Всеукраїнського конкурсу екскурсиводів музеїв закладів освіти «Край, в якому я живу», проведення якого планується у м. Біла Церква Київської області у третій декаді березня 2023 року.

VII. Фінансування

Витрати на проведення та організацію конкурсу здійснюються за рахунок коштів, не заборонених чинним законодавством України.

Виконувач обов'язків директора

Андрій ПІВНЯК

Додаток 1
до Порядку проведення обласного туру
Всеукраїнського конкурсу екскурсоводів
музеїв закладів освіти
«Край, в якому я живу»

**Вимоги до змісту та оформлення матеріалів
обласного туру Всеукраїнського конкурсу екскурсоводів
музеїв закладів освіти «Край, в якому я живу»**

Матеріали, що надійдуть на конкурс, розподіляються за напрямками:

- військово-історичні музеї;
- краєзнавчі музеї;
- літературні музеї.

До участі у конкурсі також запрошуються музеї інших профілів, зокрема історико-краєзнавчі, історико-етнографічні, історичні, історії населеного пункту, історії освіти, в експозиціях яких представлені розділи (матеріали) відповідних напрямів.

Конкурсні матеріали музеїв, експозиції яких не відповідають вимогам Методичних рекомендацій щодо засад діяльності музеїв історичного профілю дошкільних, загальноосвітніх, позашкільних та професійно-технічних навчальних закладів (лист МОН України від 22.05.2015 № 1/9-255), до участі в обласному конкурсі допускати не будуть.

Матеріали, подані на конкурс, мають відповідати таким вимогам до змісту та оформлення:

1. Текстовий опис оглядової екскурсії

1.1 Вступ:

- * подати короткі загальні відомості про історію створення музею, загальний його зміст, перелік та зміст основних його розділів;
- * вказати назви організацій, з якими заклад освіти співпрацює у музейній справі. Важливо вказати тривалість екскурсії, місце початку та закінчення екскурсії;
- * дати перелік назв тематичних екскурсій із зазначенням тривалості та на які вікові категорії вони розраховані.

1.2. Основна частина:

- * має послайдово розкрити зміст експозиції музею – сутність вступної частини експозиції, зміст та виховну спрямованість окремих розділів, акцентувати увагу на найбільш важливих музейних предметах та їхніх особливостях;
- * текст має бути розподілений на абзаци, які відповідають окремим слайдам презентації;
- * коротко розкрити форми роботи із надходження музейних предметів до музею;
- * навести приклади запитань, які допомагають відвідувачам краще запам'ятати інформацію про почуте і побачене під час екскурсії.

1.3. Висновок стосується:

- * змісту екскурсії в цілому;
- * окремих коментарів про зміст музейної експозиції;

* прикладів форм та засобів популяризації музейної колекції (екскурсії, друковані, усні, відео тощо);

1.4. Перелік використаних джерел та літератури.

Текстовий опис екскурсії повинен мати об'єм до 7 сторінок друкованого тексту та, за необхідності, додаток на 1 сторінку (приклади запитання до слухачів, інша важлива на ваш погляд інформація) за наступними параметрами: документ Microsoft Word, шрифт Times New Roman – 14 pt, інтервал – 1,0-1,5 на аркушах А-4. Нумерація сторінок наскрізна.

2. Презентація оглядової екскурсії

2.1. Презентація оглядової екскурсії музеєм закладу освіти виконується в програмі «Microsoft Office Power Point».

Звертаємо увагу, що ми готуємо саме презентацію оглядової екскурсії, а не звіт про діяльність музею!

Презентація має містити на перших слайдах фотографії загального огляду експозиції, далі демонструються фото окремих розділів, і потім власне екскурсія окремими експозиційними розділами музею.

Рекомендується не перевантажувати презентацію текстовою інформацією (текст екскурсії не повинен дублюватися на слайдах), але її повинно бути достатньо для коментування ілюстративного матеріалу: карт, схем, малюнків, фотографій тощо (необхідно подати підписи до того, що глядач бачить на екрані, бажано із зазначенням дат, короткої інформації про шляхи надходження до музею).

Необхідно зменшувати розмір графічних файлів, що вносяться в презентацію, для безперебійної роботи комп'ютерів при їх демонстрації. Загальний розмір презентації – до 100 Мб.

2.2. На першому слайді презентації відображаються:

- * назва Конкурсу;
- * повна назва закладу освіти, його підпорядкування;
- * профіль музею;
- * назва музею;
- * назва екскурсії (символічна, літературна, але не повинна дублювати назву Конкурсу);
- * виконавець (прізвище, ім'я, клас чи гурток, творче об'єднання);
- * педагогічний (науковий) керівник (П.І.Б. повністю, місце роботи, посада, контактний телефон).

2.3. Час демонстрації презентації та ведення екскурсії не повинен перевищувати 10 хв.

3. Оцінювання конкурсних матеріалів (заочний), проведеної учасниками екскурсії (очний)

3.1. Члени журі оцінюють конкурсні матеріали та проведення учасниками Конкурсу оглядових екскурсій методом експертної оцінки відповідно до критеріїв.

3.2. Критерії оцінювання оглядової екскурсії у заочному етапі

№	Критерії	Кількість балів
1.	Загальні дані про музей: назва музею, його підпорядкування, тематика, назва екскурсії, перелік основних розділів експозиції, на який вік слухачів розрахована екскурсія, перелік об'єктів показу, час на їх огляд	2

2.	Демонстрація об'єктів показу: науковість, доступність, послідовність, збалансованість показу музейних предметів (основні – допоміжні)	6
3.	Наявність архівних документів, фото, схем, малюнків тощо; загальні види та окремі складові експозиції. Авторство фотознімків або їхні джерела	5
4.	Відповідність слайдів тексту екскурсії	5
5.	Перелік використаних джерел та літератури	2
Всього		20

3.3. Критерії оцінювання проведеної учасником оглядової екскурсії в очному етапі

№	Критерії	Кількість балів
1.	Повнота розкриття змісту екскурсії	12
2.	Творче поєднання показу і розповіді	12
3.	Рівень володіння матеріалами експозиції	12
4.	Майстерність екскурсовода: вміння чітко, логічно, послідовно презентувати музейну колекцію	14
5.	Культура мовлення: володіння літературною мовою та мовними засобами, образність, вдале використання цитат, епітетів, порівнянь тощо	10
6.	Вміння спілкуватися з відвідувачами (слухачами)	10
7.	Загальний художній та естетичний рівень продемонстрованої експозиції	10
Всього		80

Разом (сума балів) у заочному та очному етапах:

100 балів

Додаток 2
до Порядку проведення обласного туру
Всеукраїнського конкурсу екскурсоводів
музеїв закладів освіти
«Край, в якому я живу»

Методичні поради щодо підготовки виступів та участі екскурсоводів в очному етапі обласного туру (в режимі online)

1. Відеозапис презентації екскурсії

Відеозапис презентації екскурсії (або посилання на ресурс, де збережений цей відеозапис, з наданням доступу для перегляду та завантаження) прикріплюється до гугл-форми https://cutt.us/konkurs_ekskursovodiv-2023_ochnyi_etap до **20 січня 2023 року**.

Відеозапис можна розмістити на власному каналі чи каналі закладу освіти на YouTube; на Google Disk з наданням доступу для перегляду та завантаження; на інших файлообмінниках тривалого зберігання.

Тривалість відео – до 10 хвилин, формат avi, mp4, m4v, mov, mpg або mpeg, wmv, з гарною якістю відео та аудіо.

Журі обласного конкурсу переглядає відеозапис екскурсії для визначення рівня володіння учасником матеріалами експозиції, оцінки творчого поєднання екскурсоводом показу і розповіді.

Журі зауважує, що за вимогами даного конкурсу **учасники презентують не діяльність музею, а його експозицію в цілому, окремі розділи та найцікавіші експонати тощо.**

Що маєтись на увазі під відеозаписом презентації екскурсії? Це не екскурсія у самому музеї, а відеоряд, де у кадрі ми бачимо екран з презентацією та юного екскурсовода, який презентує оглядову екскурсію музеєм. Необов'язково екскурсовод у кадрі має бути на повний зріст. Зміст та послідовність виступу мають відповідати тексту екскурсії, поданому на заочний етап.

Виступ екскурсовода супроводжується презентацією, та, за потреби, учасником може бути використаний будь-який інший вид наочності (фотографії, археологічні, етнографічні, історичні знахідки тощо). Учасник може застосовувати указку (лазерну указку).

Стиль одягу – діловий. Але учасник може підібрати одяг відповідно до теми презентованої екскурсії.

У своєму виступі екскурсовод має творчо поєднувати показ і розповідь, послідовно презентувати музейну експозицію, звертаючи увагу на найбільш цікаві чи значимі експонати. Екскурсія може бути доповнена цитатами, уривками з художніх творів для більшої образності виступу, але ж не бути перенасиченою ними.

2. З метою більш об'єктивного проведення конкурсу та оцінювання виступів юних екскурсоводів **26-27 січня 2023 року** згідно напрямів музеїв та попередніх заявок планується проведення онлайн засідання секцій на платформі, визначеній організаторами. Посилання для приєднання та програми виступів будуть повідомлені на вказані у заявці електронну адресу.

Під час онлайн засідання організатори конкурсу надають учасникам можливість показати презентацію екскурсії своїм музеєм, поєднуючи її із розповіддю юного екскурсовода. Виступ – до 10 хв. Журі конкурсу може поставити учаснику декілька запитань, що стосуються змісту екскурсії.

Рекомендуємо також звернути увагу на наступне.

Для того, щоб показ екскурсії був послідовним і збалансованим, слід на слайдах висвітлити: 1) загальний вигляд експозиції музею, 2) фотографії окремих розділів, 3) фотографії експонатів, представлених у розділах: пристендові матеріали, архівні фотографії, документи, меморіальні речі і т.д.

Журі також рекомендує переглянути презентації на предмет використання в них символів радянської тоталітарної епохи, зокрема георгіївських стрічок.

Оскільки під час відеоконференції може бути нестабільним інтернет зв'язок, організатори радять не використовувати у презентації переходи слайдів, елементи анімації, різні рамки для фото, аудіо та відео вставки, гіфки.

Журі допускає можливість показу презентації, збереженої у форматі *.pdf.

Презентація має містити не дуже велику кількість слайдів (орієнтовно до 30). Великі за розміром* графічні файли (фото, ілюстрації) необхідно зменшити.

**Під розміром файлу розуміємо не його параметри «ширина/висота», а кількість простору у КБ, МБ, яку він займає на дисковій комп'ютера.*

Щоб зменшити розмір готової презентації, можна скористатися спеціальними онлайн сервісами, або при зберіганні файлу у програмі PP застосувати налаштування у розділі «Додатково» -> блок налаштувань «Розмір та якість зображень».

Можливо застосувати наступний алгоритм:

1. Клікніть на будь-яку картинку в презентації, щоб її обрати
2. Виберіть опцію «Формат малюнка» у верхньому меню
3. Натисніть на кнопку «Зжати малюнки»
4. Оберіть потрібну якість зображення зі списку, що випадає (зазвичай, оптимальний варіант опція «Веб-якість» (150 пікселів на дюйм)
5. Перевірте, чи обраний пункт «Видалити обрізані області малюнків»
6. Оберіть «Застосувати до всіх малюнків» і натисніть «Ок»

Як правило такий спосіб зменшення розміру презентації дозволяє суттєво зжати файл.